Vytautas Kazakevičius

MIŠKINIŲ (ANYKŠČIŲ RAJ.) PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1989 M.

Miškinių pilkapynas (Anykščių raj., Svėdasų apyl.) yra 700 m į šiaurės rytus nuo Visėtiškių pilkapyno, 250 m į šiaurės vakarus nuo Miškinių kaimo ir 200 m į pietryčius nuo tilto per Jaros (Šetekšnos) upę, kelyje Vaitkūnai-Jotkonys. 5 pilkapių grupė, išsidėsčiusi ratu, yra Svėdasų girininkijos miško 68 kvartalo vakarinėje dalyje.

1989 m. MA Istorijos institutas ištyrė pilkapį Nr. 1 esantį vakarinėje grupės dalyje. Pilkapis buvo 11 m skersmens ir 0,65 m aukščio, su 4,4 m skersmens akmenų vainiku. Vainikas krautas iš stambių 50x35x27, 50x18x45, 40x20x68, 85x68x45, 75x50x60 cm ir panašaus dydžio akmenų. Jie statyti ant briaunų, į tarpus dėta mažesnių. Dalis vainiko ankmenų paskleista po visą sampilą.

0,15-0,5 m gylyje aptikta 14 griautinių kapų. Mirusiųjų griaučiai labai blogai išlikę, todėl laidosenos detalės kai kuriuose kapuose neaiškios. Mirusiųjų galvos laidojant buvo nukreiptos į įvairias pasaulio šalis: šiaurę, šiaurės vakarus, pietus, pietvakarius, rytus, pietryčius. Geriau išlikę kape Nr. 10 aptikti vaiko griaučiai. Mirusysis buvo palaidotas šiaurės vakarų -300° kryptimi, aukštielninkas, rankos sudėtos ant krūtinės, kojos ištiestos. Pastebėti stačiakampio formos 135x40 cm dydžio karsto pėdsakai. Ant kaklo buvo baltos emalės 20 karolių apvara ir žalvarinės tūtelės-apkaliukai, kurie galėjo puošti drabužio apykaklę. Ant krūtinės aptikta žalvarinė pasaginė segutė didelėmis aguoninėmis galvutėmis. Rankos puoštos dviem žalvarinėmis juostinėmis apyrankėmis, o ant dešinės rankos piršto užmautas dar ir žalvarinis įvijinis žiedas. Kapas datuotinas XI-XII a. Kitų kapų įkapes sudarė: spalvoto stiklo ir emalės karolių apvaros (kapai Nr. 2, 5, 7, 8, 9), pavieniai

karoliai (kapai Nr. 3, 4), tarp jų ir gintarinis (kap. Nr. 6), žalvarinių įvijų apvaros (kapas Nr. 11). Aptikta geležinių smeigtukų ramentine galvute (kapas Nr. 11) ir neaiškaus tipo (kapas Nr. 2), žalvarinių kryžinių (kapai Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7) ir alavinių kryžinių kabučių (kapas Nr. 9). Kapuose Nr. 12, 13 buvo žalvarinių sudėtinių kabučių. Tai susukti į dvigubas sraigeles kabučiai su prie jų prikabintomis stačiakampėmis skardelėmis. Aptikta žalvarinių rutulio formos žvangučių (kapai Nr. 5, 6, 7, 8, 9, 11), kabutis - amuletas iš žvėries ilties (kapas Nr. 2). Žalvarinės apyrankės, platėjančiais galais ir apskritu lankeliu, rastos kapuose Nr. 12, 14, įvijinės - kape Nr. 12. Iš darbo įrankių aptiktas peiliukas (kapas Nr. 14). Pilkapyje dar rasta: žalvarinių apyrankių tuščiaviduriu gaubtu lankeliu ir smailėjančiais galais, stiklinių karolių, 3 ietigalių įmovos, žalvarinis žiedas, smailėjančiais užkeistais galais ir tordiruota priekine dalimi.

Pagal kapuose rastą ir atsitiktinę medžiagą Miškinių pilkapis Nr. 1 yra vėlyvesnis nei Visėtiškių pilkapiai ir datuotinas IX-XII a., priskirtinas sėliams.

Vytautas Kazakevičius

VISĖTIŠKIŲ (ANYKŠČIŲ RAJ.) PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1988 METAIS

MA Istorijos institutas baigė Visėtiškių (Anykščių raj. Svėdasų apyl.) pilkapyno tyrinėjimus, pradėtus 1985 m. (žr.: ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986. - P. 56-57; ATL 1986 ir 1987 metais. - V., 1988. - P. 50-55). Pilkapynas buvo 5 km į vakarus nuo Svėdasų ir 1 km į šiaurę nuo plento Utena-Kupiškis, rytinėje vieškelio į Jotkonis pusėje, dešiniajame Jaros krante.

1988 metais ištirti 6 paskutiniai pilkapiai (Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 8), buvę šiauriniame grupės pakraštyje.